

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

17 ноември 1987 година*

По съединени дела 142 и 156/84

British American Tobacco Company Ltd, London, за която се явява адв. P. V. F. Bos, бивш член на амстердамската адвокатска колегия, настоящ член на ротердамската адвокатска колегия, Nolst Trenité, с кантора в Brussels, упълномощен от Coudert Brothers, адвокати от New York, със съдебен адрес в Люксембург, в кантората на адв. J. Loesch, 2 rue Goethe,

и

R. J. Reynolds Industries Inc., Winston Salem, Северна Каролина, Съединени американски щати, от името на г-н Joseph F. Abely Jr., Vice Chairman of the Board, за когото се явяват г-н J. F. Lever, QC, и г-н R. J. Buxton, QC, от Gray's Inn Chambers, Gray's Inn, London, упълномощени от A. J. C. Paines и г-н J. Reynolds, от Allen and Overy, London и Brussels, със съдебен адрес в Luxembourg, в кантората на J. Loesch, 2 rue Goethe,

ищци,

срещу

Комисия на Европейските общности, за която се явяват нейните юридически съветници, г-н A. McClellan и г-жа K. Banks, от правния отдел, в качеството на представители, със съдебен адрес в Luxembourg, в кантората на г-н G. Kremlis, от правния отдел, сграда Jean Monnet, Kirchberg,

ответник,

подпомагана от

Philip Morris Incorporated, New York, за която се явява г-н M. Siragusa, от римската колегия, и г-н M. Waelbroeck, от брюкселската колегия, със съдебен адрес в Luxembourg, в кантората на адв. E. Arendt, Centre Louvigny, 34B rue Philippe II,

и

Rembrandt Group Limited, Stellenbosch, Южно-африканска република, за която се явяват г-н C. Bellamy и г-н K. B. Parker, Gray's Inn, London, упълномощени от г-н Malcolm G. C. Nicholson, Solicitor, Slaughter and May, London, със съдебен адрес в Luxembourg, в кантората на адв. Messrs Elvinger and Hoss, 15 Côte d'Eich,

встъпили страни,

с предмет иск за обявяване за недействително решението, съдържащо се в писмо № SG(84)*D/3946 на Комисията от 22 март 1984 г. по дела № IV/30.342 и № IV/30.926, с което се отхвърлят молбите, подадени от жалбоподателите, в приложение на член 3,

* Език на производството: английски

параграф 2 от Регламент № 17/62 на Съвета от 6 февруари 1962 г. (ОВ 1962, стр. 204), и се обявява, че определени споразумения, сключени между представителите на страните, не нарушават разпоредбите на членове 85 и 86 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ (шести състав),

в състав: г-н О. Дие, председател на състав, г-н G. C. Rodriguez Iglesias, г-н Т. Коорманс, г-н К. Bahlmann и г-н С. Какouris, съдии,

генерален адвокат: г-н G. F. Mancini,

секретар: г-н В. Pastor, администратор,

като има предвид подготвителния доклад за съдебното заседание, допълнен към заседанието от 12 ноември 1986 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 17 март 1987 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С молби, депозираны в канцеларията на Съда съответно на 4 и 20 юни 1984 г., British American Tobacco Company Ltd, със седалище в London, и R. J. Reynolds Industries Inc., Winston Salem, Северна Каролина, Съединени американски щати, са предявили по реда на член 173, параграф 2 от Договора за ЕИО, два иска за отмяна на решението, съдържащо се в Писмо № SG(84) D/3946 на Комисията от 22 март 1984 г. по дела № IV/30.342 и № IV/30.926, с което се отхвърлят молбите, подадени от жалбоподателите, в приложение на член 3, параграф 2 от Регламент № 17/62 на Съвета от 6 февруари 1962 г. (ОВ 1962, стр. 204), и се обявява че някои споразумения, сключени между Philip Morris Incorporated (наричана по-долу за краткост Philip Morris), New York, и Rembrandt Group Limited (наричана по-долу за краткост Rembrandt), Stellenbosch, Южно-африканска република, не нарушават разпоредбите на членове 85 и 86 от Договора за ЕИО. Жалбоподателите искат също Съдът да разпореди на Комисията да промени позицията си по отношение на тези молби, за да се съобрази с решението на Съда.

2. С определения от 28 ноември 1984 г., Съдът допуска Philip Morris и Rembrandt да участват в производството в подкрепа на заключенията на Комисията. С Определение от 26 септември 1984 г., Съдът обединява двете дела за целите на устната процедура и на съдебното решение.

3. Молбите, подадени от жалбоподателите по реда на член 3, параграф 2 от Регламент № 17/62 са насочени срещу споразуменията между Philip Morris и Rembrandt, по силата на които Philip Morris е закупила от Rembrandt за сумата от 350 милиона USD, 50 % от акциите в Rothmans Tobacco (Holdings) Ltd (наричана по-долу за краткост Rothmans Holdings), холдингова компания, изцяло притежавана от Rembrandt, която е притежавала достатъчно голям дял от акциите в Rothmans International PLC (наричана по-долу за краткост Rothmans International) за да контролира последната компания, важен производител на цигари на пазара на Общността, по-специално в страните от

Бенелюкс. По силата на тези споразумения, Philip Morris придобива непряк дял в размер на 21,9 % от печалбата на своя конкурент Rothmans International.

4. Тези споразумения (наричани по-долу „споразуменията от 1981 г.“) също съдържат условия, имащи за цел да поддържат равновесие между страните по отношение на прекия и непрекия им акционерен дял в Rothmans International и предоставят на всяка от страните „правото на пръв отказ“, в случай че другата страна се разпорежи със своя акционерен дял в Rothmans Holdings.

5. По отношение на управлението, споразуменията от 1981 г. предоставят на двете страни правото да назначат еднакъв брой членове на Съвета на директорите на Rothmans Holdings. Те предвиждат Rembrandt да запази мениджърските функции, които е упражнявал дотогава във връзка с търговската дейност на Rothmans International, и да не се предоставя на Philip Morris информация, имаща конкурентен характер, но те съдържат и разпоредби относно сътрудничеството между Philip Morris и Rothmans International в такива сектори, като съвместната дистрибуция и производство, техническото ноу-хау и изследователската дейност, и така нататък.

6. След подадените молби от жалбоподателите, Комисията отправя до Philip Morris и Rembrandt своите писмени възражения, в които заявява, че споразуменията от 1981 г. нарушават едновременно членове 85 и 86 от Договора. След преговори с Комисията, Philip Morris и Rembrandt накрая заменят тези споразумения с нови споразумения, имащи за цел да отпаднат основанията за възраженията на Комисията. Именно тези споразумения (наричани по-долу „споразуменията от 1984 г.“) са предмет на оспорваните решения на Комисията; Комисията обаче не е счела за необходимо да приеме решение относно първоначалните споразумения от 1981 г., тъй като същите са били отменени и заменени със споразуменията от 1984 г.

7. По смисъла на споразуменията от 1984 г., Philip Morris отстъпва своя дял в Rothmans Holdings, като в замяна се сдобива с пряко участие в Rothmans International. Това участие възлиза на 30,8 %, но съставлява само 24,9 % правото на глас, докато дялят, който притежава Rembrandt, също в размер на 30,8 %, съставлява 43,6 % правото на глас.

8. Подобно на споразуменията от 1981 г., новите споразумения предоставят на всяка страна право на първи отказ, ако друга страна се разпорежи със своя дял. Освен това, в случай на разпореждане в полза на трети страни, една страна трябва да се разпорежи с целия си дял и може да го прехвърли само на един единствен независим приобретател или на 10 или повече независими приобретатели. В случай че Rembrandt се разпорежи със своя дял в полза на един единствен приобретател, този приобретател трябва да отправи идентична оферта за дела на Philip Morris's. Накрая, когато едната или другата от страните се разпорежда с дела си, споразуменията предвиждат възможност за разделяне по равно на правото на глас в Rothmans International.

9. Споразуменията от 1984 г. са придружени от някои ангажименти, поети от страните към Комисията. Тези ангажименти имат за цел по-специално да гарантират, че Philip Morris не е представяван в управителните органи на Rothmans International и че на Philip Morris няма да се предоставя информация за Rothmans International group, която би могла да повлияе на поведението на Philip Morris group в конкурентните взаимоотношения между двете групировки в рамките на Общността. Освен това, Philip

Morris е поела ангажимента да информира Комисията за всяка промяна в споразуменията и за всяко увеличение на своя дял в Rothmans International или всякакви обстоятелства, при които тя би придобила 25 % или повече от правото на глас в Rothmans International. В последните два случая Комисията може да изиска договореност за „разделно управление“ на съответните активи на Rothmans International и Philip Morris, така че да се осигури запазване на статуквото за период от три месеца, през който Комисията може да определи какви по-нататъшни мерки евентуално биха били подходящи.

10. За едно по-подробно запознаване с фактите, процедурата и представените от жалбоподателите, Комисията и встъпилите страни доводи и аргументи, се прави препращане към протокола от заседанието на Съда. Същите са упоменати или обсъдени по-долу само доколкото това е необходимо за целите на обсъждането от Съда.

I – По отношение на допустимостта на жалбите

11. Едната встъпила страна, Rembrandt, изтъква, че искोвете са недопустими, като се аргументира, от една страна, с това, че писмата на Комисията от 22 март 1984 г. не представляват решения за целите на параграф 2 на член 173 от Договора и че жалбоподателите не са пряко и лично засегнати по смисъла на този член. Комисията, от своя страна, изтъква, че доколкото жалбоподателите искат от Съда да разпорежи на Комисията да вземе нарочно решение, исковете следва да бъдат отхвърлени като недопустими.

12. Що се отнася до исковете за отмяна, следва да се подчертае, че Комисията, по искане на жалбоподателите, е изготвила и им е изпратила писмата си от 22 март 1984 г. под формата на „решение“. Освен това, тези писма имат съдържанието на решение и произвеждат действие като такова, с това, че слагат край на започналото разследване, съдържат оценка на въпросните споразумения и не дават възможност на жалбоподателите да поискат възобновяване на разследването, освен в случай че представят нови доказателства. Без да е необходимо да се вземе решение дали една встъпила в производството страна може да направи възражение по отношение на допустимостта, тези съображения са достатъчни, за да бъдат окачествени писмата на Комисията от 22 март 1984 г. като решения, адресирани до жалбоподателите по смисъла на параграф 2 на член 173 от Договора, като съответно повдигнатите в тази връзка възражения могат да бъдат отхвърлени.

13. В същото време исковете са недопустими, доколкото те изискват от Съда да разпорежи на Комисията да приеме мярка, с която да се замени оспорваното действие, тъй като Съдът не е овластен да даде такова разпореждане в производство по реда на член 173 за проверка на законността на едно решение.

II – По съществуването на спора

14. Доводите на жалбоподателите се отнасят до административната процедура, оценката на споразуменията, дадена от Комисията, и мотивите на нейните решения.

A – По отношение на административната процедура

15. Жалбоподателите изтъкват по-специално, че в качеството си на лица, подали молби по реда на член 3, параграф 2 от Регламент № 17/62, те не са били включени в достатъчна степен в разследването на въпросните споразумения от страна на Комисията.

16. От документите, представени пред Съда, става ясно, че с изключение на пасажите, които според Philip Morris и Rembrandt съдържат професионална тайна, Комисията е предала на жалбоподателите копия от писмените си възражения от 19 май 1982 г., в които заявява, че споразуменията от 1981 г. противоречат на членове 85 и 86 от Договора. Жалбоподателите също са имали възможност да коментират отговорите на Philip Morris и Rembrandt на писмените възражения и са взели участие в съдебното заседание, състояло се от 5 до 7 октомври 1982 г. Впоследствие жалбоподателите са получили копия от протокола на заседанието и са имали възможност да коментират допълнителните бележки, представени от Philip Morris в писмена форма след заседанието.

17. През май 1983 г. Комисията е информирала жалбоподателите, че Philip Morris и Rembrandt са внесли някои промени в споразуменията от 1981 г. и е била извършена размяна на писма, както и срещи между жалбоподателите и Комисията в тази връзка. След като Philip Morris и Rembrandt най-после решават да заменят споразуменията от 1981 г. с новите споразумения от 1984 г., жалбоподателите са информирани с писма от 16 декември 1983 г., на основание на член 6 от Регламент № 99/63 на Комисията от 25 юли 1963 г. за съдебните заседания, предвидени в член 19, параграфи 1 и 2 от Регламент № 17 на Съвета (ОВ, стр. 2268), че по мнението на Комисията не са налице достатъчно основания, за да се даде ход на техните молби, и те са поканени да представят евентуално своите допълнителни бележки. Жалбоподателите са били надлежно информирани за съдържанието на новите споразумения и на поетите ангажименти от Philip Morris и Rembrandt. Едва след като получила бележките на жалбоподателите по новите споразумения и упоменатите ангажименти, Комисията приема въпросните решения.

18. Жалбоподателите са съгласни, че до преговорите по бъдещите промени в първоначалните споразумения те са участвали тясно в разследването, осъществявано от Комисията, но изтъкват, че Комисията е придала прекалено широк смисъл на понятието „професионална тайна”, като не им е предоставила някои документи и части от документи. Те изтъкват също така, че би трябвало да бъдат допуснати до участие в тези преговори или че поне би трябвало да получат копия от протоколите, за да бъдат държани в течение за постигнатото развитие по въпроса. Жалбоподателите считат, че в това отношение Комисията носи вина за процесуални пропуски, които съставляват по отношение на тях нарушение на правото на защита, така както това право е определено в практиката на Съда.

19. Делата, на които жалбоподателите се позовават, се отнася до правото на справедлив процес на компаниите, по отношение на които Комисията провежда разследване. Подобно разследване, обаче, не представлява състезателно производство между въпросните компании; то е производство, образувано по инициатива на Комисията или въз основа на подадена молба, в изпълнение на мисията Ж да следи за спазването на правата на конкуренцията. Оттук следва, че компаниите, срещу които се води разследване и компаниите, които са подали молба по реда на член 3 от Регламент № 17/62, като са обосנוвали съществуването на законен интерес да се прекрати едно

твърдяно нарушение, не се намират в една и съща процедурна ситуация, като последните не могат да се позовават на правото на справедлив процес по смисъла на упоменатата съдебна практика.

20. Както става ясно по-специално от Решението от 28 март 1985 г. (CICSE / Комисията, 298/83, Recueil, стр. 1105), на ищите трябва, от друга страна, да бъде предоставена възможност да защитят своите законни интереси в хода на административното производство, и Комисията е длъжна да разгледа цялата фактическа и правна обстановка, поставена от ищите на нейното внимание. Независимо от това, процесуалните права на ищите не са толкова пространни, колкото правото на справедлив процес на компаниите, срещу които Комисията насочва своето разследване. При всички обстоятелства, пределите на тези права се достигат тогава, когато те започват да поставят под съмнение правото на тези компании на справедлив процес.

21. В решението си от 24 юни 1986 г. (Akzo Chemie BV и Akzo Chemie UK Ltd / Комисията, 53/85, Recueil, стр. 1965), Съдът признава, че задължението за опазване на професионалната тайна, предвидено в член 214 от Договора и член 20, параграф 2 от Регламент № 17/62, е смекчено по отношение на ищите и че Комисията може да им съобщава определена информация, попадаща в обхвата на задължението за професионална тайна, доколкото това е необходимо за нормалния ход на разследването. Съдът подчертава в решението, обаче, че на ищеца не могат при никакви обстоятелства да бъдат предоставяни документи, съдържащи професионална тайна, и уточнява начина, по който засегнатата от разследването компания може да се противопостави на подобно разгласяване.

22. В настоящото производство жалбоподателите не са представили доказателства за това, че Комисията не им е предоставила документи, които тя е можела да предаде без да разкрие професионални тайни. Оттук следва, че следва да се отхвърли първата част на приведените доводи.

23. По отношение на оплакването, отнасящо се до преговорите между Philip Morris и Rembrandt, от една страна, и Комисията, от друга, за промяна на първоначалните споразумения, следва да се припомни, че административната процедура предвижда, между другото, възможност за въпросните компании да приведат критикуваните споразумения или практики в съответствие с правилата, съдържащи се в Договора. За да се превърне в реалност една такава възможност, компаниите и Комисията трябва да имат правото да встъпят в поверителни преговори, за да определят с какви промени може да се отстрани причината за възраженията на Комисията.

24. Едно подобно право би било застрашено, ако ищите трябва да присъстват на преговорите или да бъдат държани в течение на постигнатия напредък, за да представят своите бележки по предложенията, направени от едната или от другата страна. Законните интереси на ищите са напълно защитени, когато те са информирани за изхода на преговорите, в светлината на който Комисията предлага да се прекрати производството. Жалбоподателите са получили цялата относима информация заедно с писмата на Комисията, адресирани до тях на основание на член 6 от Регламент № 99/63. Оттук следва, че също трябва да се отхвърли и втората част от упоменатите по-горе доводи.

25. В същия ред на мисли, жалбоподателите твърдят, че по време на преговорите между Philip Morris и Комисията върху Комисията е бил упражнен натиск, по-специално от страна на един от бившите Ж членове. В тази връзка е достатъчно да се отбележи, че жалбоподателите не са представили никакво доказателство в подкрепа на това твърдение.

26. Накрая, жалбоподателите се оплакват, че във въпросните решения Комисията е добавила нови аргументи, които не се съдържат в писмата, изпратени на основание на член 6 от Регламент № 99/63 и по които жалбоподателите не са имали възможност предварително да се произнесат.

27. Този аргумент също следва да се отхвърли. В качеството си на жалбоподатели, жалбоподателите са имали възможност да изложат позицията си по упоменатите в упоменатите по-горе писма. Обстоятелството, че бележките на жалбоподателите са предизвикали допълнителна реакция от страна на Комисията и че Комисията поради тази причина е счела за целесъобразно да добави допълнителни аргументи в окончателните си решения, не поражда задължение за Комисията отново да ги изслуша, преди да приеме тези решения.

28. От всички упоменати по-горе съображения следва, че доводът, отнасящ се до административната процедура, следва да се отхвърли като необоснован в своята цялост.

Б – По отношение на оценката на Комисията за тези споразумения

29. Жалбоподателите изтъкват, че във въпросните решения Комисията е приложила неправилно членове 85 и 86 от Договора и че е допуснала очевидна грешка, като е счела, че поетите от Philip Morris и Rembrandt ангажименти са достатъчни, за да се предотврати евентуално нарушение на тези членове.

30. Преди всичко следва да се отбележи, че въпросните решения се отнасят само до споразуменията от 1984 г., но не и до споразуменията от 1981 г., които са относими само дотолкова, доколкото разкриват първоначалните намерения на страните. Основният проблем, който поставят тези дела, е дали и при какви обстоятелства придобиването на миноритарно участие в капитала на конкурентна компания може да съставлява нарушение на членове 85 и 86 от Договора.

31. Тъй като придобиването на дялово участие в Rothmans International е предмет на споразуменията, сключени между компании, които са останали независими след влизането в сила на тези споразумения, проблемът следва да се разгледа на първо място в светлината на член 85.

По отношение на приложението на член 85

32. Жалбоподателите изтъкват по същество, че когато една компания придобива съществен, макар и миноритарен дял в конкурентна компания, следва да се презюмира, че това ще окаже рестриктивно въздействие върху конкуренцията. Придобиването на подобен дял неизбежно оказва влияние върху търговското поведение на въпросните компании, по-специално на един намиращ се в застои и силно олигополистичен пазар, какъвто е цигареният, където всеки опит за увеличаване на пазарния дял на една

компания остава за сметка на нейните конкуренти. Установяването на отношения между двете най-големи фирми на този пазар би подкопало конкурентното равновесие.

33. Според жалбоподателите, въпросната сделка не само води до ограничаване на конкуренцията, но и си поставя това за цел. Това произтича от връзката между оспорваните споразумения и първоначалните споразумения от 1981 г., които предвиждат търговско сътрудничество между страните. Именно чрез правата, с които се сдобива по силата на първоначалните споразумения, Philip Morris е в състояние да придобие пряко участие в Rothmans International, и нищо не показва, че е изоставена идеята за търговско сътрудничество, по-специално тъй като заплатената от Philip Morris цена остава същата. Намерението на Philip Morris и Rothmans International да си сътрудничат на пазара на Общността се потвърждава, освен това, от обстоятелството, че между тях има сключени споразумения за сътрудничество в Индонезия, Малайзия и Филипините.

34. Жалбоподателите също така твърдят, че антиконкурентното въздействие и намерение на въпросните споразумения се засилва от клаузите, предвиждащи право на първи отказ, в случай че някоя от страните желае да се разпорежи с дела си в Rothmans International. Тези клаузи имат за цел да запазят за Philip Morris възможността да придобие контрол над Rothmans International и показват, че придобиването на участие в нея не е само една пасивна инвестиция. Обстоятелството, че упражняването на правата, предоставени с тези клаузи, би могло да влезе в противоречие с разпоредбата на член 85, би било достатъчно само по себе си за да обоснове констатацията, че споразуменията целят да ограничат конкуренцията.

35. Накрая, ангажиментите, изисквани от Комисията, според жалбоподателите по никакъв начин не са достатъчни да отнемат антиконкурентната същност на споразуменията. От една страна, ангажиментите по отношение на съществуващото управление на Rothmans International не са пречка за Philip Morris да упражни неформално влияние в качеството си на важен акционер в Rothmans International. От друга страна, ангажиментите по отношение на разделянето на интересите на Philip Morris и Rothmans International, в случай че Philip Morris упражни правото си на първи отказ, се отнасят до периода, следващ нарушението на член 85 и не биха били дори приложими, ако Philip Morris придобие действителен контрол над Rothmans International вследствие продажбата на дела на Rembrandt на най-малко 10 независими един от друг и от Philip Morris приобретатели.

36. Следва да се припомни, че за да попадне под забраната на член 85, едно споразумение трябва да има за предмет или резултат препятстване, ограничаване или изкривяване на конкуренцията в рамките на общия пазар.

37. Макар придобиването от една компания на участие в капитала на неин конкурент само по себе си не съставлява поведение, ограничаващо конкуренцията, подобно придобиване може все пак да послужи като средство за оказване на влияние върху търговското поведение на въпросните компании по начин, който ограничава или изкривява конкуренцията на пазара, на който те упражняват своята търговска дейност.

38. Това ще бъде вярно по-специално когато, чрез придобиването на дялово участие или чрез второстепенни клаузи в споразумението, инвестиращата компания придобие юридически или фактически контрол над търговското поведение на другата компания

или когато споразумението предвижда търговско сътрудничество между компаниите или създава структура, която има вероятност да се използва за подобно сътрудничество.

39. Такъв може да бъде също случаят, когато споразумението предоставя на инвестиращата компания възможност да укрепи своята позиция на по-късен етап и да придобие действителен контрол над другата компания. По-специално следва да се държи сметка не само за непосредственото въздействие на споразумението, но и за неговото потенциално въздействие и за възможността споразумението да е част от дългосрочен план.

40. Накрая, всяко споразумение трябва да се оценява в неговия икономически контекст и по-специално в светлината на ситуацията на въпросния пазар. Освен това, когато въпросните компании са многонационални корпорации, които упражняват дейността си в световен мащаб, не могат да не бъдат взети под внимание също така техните отношения извън пределите на Общността. По-специално е необходимо да се разгледа възможността въпросното споразумение да е част от политика на глобално сътрудничество между компаниите, които са страни по него.

41. Именно в светлината на всички тези съображения следва да се определи дали Комисията е допуснала грешка при разглеждането на споразуменията от 1984 г., като е приела, че няма установена антикорупционна цел или въздействие в конкретния случай.

42. По отношение на ситуацията на цигарения пазар, Комисията констатира в своите писмени възражения срещу споразуменията от 1981 г., че пазарът е бил в количествен застой в разглеждания от нея период от 1976 - 1980 г. Тя констатира също така, че с изключение на френския и италианския пазар, където има държавен монопол, пазарът на Общността се доминира от шест групи компании, сред които са жалбоподателите и встъпилите в настоящия процес страни.

43. Комисията счита, че на цигарения пазар, който е в застой и олигополистичен и на който не съществува истинска конкуренция по отношение на цените и изследователската работа, рекламата и придобиването на компании са основните средства за увеличаване на пазарния дял. Освен това, тъй като пазарът се доминира от големите компании, разполагащи с огромни ресурси и технически познания, и рекламата е от голямо значение, препятствията пред навлизането на нови компании са твърде големи.

44. При така описаната от Комисията пазарна ситуация, която не се оспорва по същество от другите страни в съдебното производство, всяка компания, която желае да увеличи пазарния си дял, ще бъде силно изкушена, в случай че пред нея се представи тази възможност, да поеме контрол над свой конкурент. При подобни обстоятелства, всеки опит за поемане на контрол и всяко споразумение, което е в състояние да поощри търговското сътрудничество между две или повече от тези господстващи компании, крие риск да доведе до ограничаване на конкуренцията.

45. В подобна пазарна ситуация Комисията трябва да покаже особена бдителност. Тя трябва по-специално да разгледа въпроса дали едно споразумение, което на пръв поглед предвижда само пасивна инвестиция в конкурентна компания, в действителност

не цели да се поеме контрол над тази компания, евентуално на по-късен етап, или да се установи сътрудничество между компаниите с цел подялба на пазара. Независимо от това, за да може Комисията да констатира, че е налице нарушение на член 85, тя трябва да е в състояние да докаже, че споразумението има за цел или последица да влияе върху конкурентното поведение на компаниите на съответния пазар.

46. В тази връзка следва да се констатира, че споразуменията от 1984 г. и поетите от Philip Morris и Rembrandt ангажименти към Комисията изключват представителството на Philip Morris в Съвета на директорите или който и да било друг управителен орган на Rothmans International и ограничават неговото участие до по-малко от 25 % от правото на глас. Дяловото участие на Rembrandt, от друга страна, съставлява 43,6 % от правото на глас, което, поради разпръснатостта на остатъка от това право на глас и предвид представителството на Rembrandt в управителните органи на Rothmans International, позволява на Rembrandt да продължи да определя търговската политика на Rothmans International на цигарения пазар.

47. Освен това, следва също така да се констатира, че, за разлика от споразуменията от 1981 г., споразуменията от 1984 г. не съдържат никаква клауза за търговското сътрудничество, че те не създават никаква структура, която да благоприятства подобно сътрудничество между Philip Morris и Rothmans International, и че компаниите са поели ангажимента да не обменят информация, която би могла да повлияе на конкурентното им поведение. При запазване действието на разпоредбите относно възможното разпореждане от една или друга от страните с нейния дял в Rothmans International, които ще бъдат разгледани по-долу, споразуменията от 1984 г., допълнени с ангажиментите, поети към Комисията, не са достатъчни за да докажат, че споразуменията имат за цел или последица да позволят на една от компаниите да повлияе на търговското поведение на друга компания.

48. Независимо от това, трябва също да се разгледа въпросът дали, при обстоятелствата по конкретното дело, дяловото участие на Philip Morris в Rothmans International изисква от замесените компании да вземат под внимание интересите на другата страна при определянето на своята търговска политика, както изтъкват това жалбоподателите.

49. Комисията поддържа, че Rembrandt защитава интереса си да извлече възможно най-голяма изгода от инвестицията си в Rothmans International и че чрез правото си на глас и традиционните си управленски връзки с Rothmans International тя на практика е в състояние да контролира търговската политика на Rothmans International, без да се съобразява с интересите на Philip Morris. Въпреки че Philip Morris разполага с достатъчно гласове за да блокира някои решения, имащи извънреден характер, тази възможност е по-скоро в сферата на хипотетичното, за да съставлява реална заплаха, която да може да повлияе на Rembrandt при управлението на Rothmans International. Няма причина да се предполага, че ръководството и служителите на Rothmans International не са заинтересовани да направят възможно най-рентабилна тази компания.

50. Въпреки че Philip Morris, от своя страна, поради своето дялово участие в печалбата на Rothmans International, е заинтересована от успеха на тази компания, нейната първа грижа, според Комисията, трябва да продължи да бъде увеличаването на пазарния дял и оборота на собствените ѝ компании. Ето защо Philip Morris продължава да има огромен интерес от ограничаването на всякакво покачване на пазарния дял на Rothmans

International чрез собствените Ж усилия в промишлената и търговската сфера. Ето защо Комисията счита, че придобиването от Philip Morris на миноритарен дял от капитала на Rothmans International само по себе си не води до промяна в конкурентната ситуация на пазара на цигари в Общността.

51. Следва да се констатира, че представените доказателства пред Съда не позволяват да се отхвърли тази оценка на Комисията. По-специално, не съществуват данни, които да позволяват да се заключи, че придобиването на дялово участие може да доведе до подялба на пазара в смисъл, че Philip Morris, без сама да загуби своя пазарен дял, да може да се съсредоточи върху специфичен сектор от пазара, като по този начин позволи на Rothmans International да разшири дейността си в друг сектор на пазара.

52. Също така не съществуват достатъчно данни, за да се заключи, че Philip Morris и Rothmans International си сътрудничат извън пазара на Общността по начин, който се отразява на отношенията между двете компании на пазара. Жалбоподателите само изтъкват, че подобно сътрудничество съществува на пазарите в определени части на света, а встъпилите в делото страни твърдят, че това сътрудничество се отнася само до споразуменията за използването на определени търговски марки, принадлежащи на другата страна, което би представлявало напълно нормален способ за въпросния сектор, който, впрочем, се използва и от жалбоподателите. При тези обстоятелства, не може да се заключи, че въпросните споразумения са част от политика на глобално сътрудничество между две многонационални корпорации на световния пазар на цигари.

53. Обстоятелството, че въпросните споразумения съдържат разпоредби относно възможната продажба на акции в Rothmans International от едната или другата страна и че тези разпоредби предвиждат възможност, която би могла, ако обстоятелствата се запазят непроменени, да се окаже в противоречие с член 85, не е достатъчно само по себе си за да докаже, че споразуменията имат за цел да ограничат конкуренцията. Вярно е, че споразуменията от 1984 г. заменят споразуменията, които са целели подялба на контрол над Rothmans Holdings, която, на свой ред, е упражнявала реален контрол над търговската политика на Rothmans International, и че тази замяна не е довела до никакво понижение на цената, заплатена от Philip Morris, но трябва да се има предвид, че Philip Morris е извлякла други изгоди, по-специално, възможността да попречи на поемането на контрола над Rothmans International от страна на друга конкурентна компания, и че е постигнала значително увеличение на дела си от печалбата на Rothmans International. Въпреки че предисторията на въпросните споразумения показва, че Philip Morris е предвиждала сделка, отиваща много по-далече от една пасивна инвестиция, разпоредбите на тези споразумения, които се отнасят до една чисто хипотетична ситуация, не позволят да се направи изводът, че придобиването на миноритарно дялово участие е първият етап от план, предназначен да се поеме контрол над Rothmans International.

54. Необходимо е обаче да се обсъди въпросът дали тези разпоредби произвеждат непосредствено антиконкурентно действие и дали Комисията също е взела в достатъчна степен под внимание тяхното потенциално въздействие.

55. Комисията не смята, че упоменатите разпоредби имат понастоящем каквото и да било въздействие върху конкурентното поведение на страните. С оглед възможното разпореждане в определен момент с нейния дял от капитала в Rothmans International, Rembrandt е всячески заинтересована да се увеличи стойността на нейната инвестиция,

като се гарантира ефективна конкуренция от страна на Rothmans International. Philip Morris, от друга страна, е заинтересована от ограничаване на евентуалната цена, която Rembrandt може да получи за своите акции в Rothmans International и поради това няма никакъв мотив да ограничи собствените си усилия, за да се сдобие с допълнителен пазарен дял. Освен това, възможността служителите на Rothmans International впоследствие да бъдат наети от Philip Morris по-скоро би трябвало да ги подтикне да покажат своите професионални умения. Комисията не мисли също така, че възможността за Philip Morris да създаде затруднения при евентуална продажба от страна на Rembrandt на акциите Ж в Rothmans International съставлява реална заплаха, която би могла да повлияе на нормалното търговско управление на Rembrandt и Rothmans International.

56. Доказателствата, представени пред Съда, не позволяват да се отхвърли тази преценка на Комисията. Освен това, обстоятелството, че въпросните разпоредби създават пречка за покупката на дял в Rothmans International от трета компания, не може да се разглежда като действащо ограничение на конкуренцията на цигарения пазар, противно на член 85. От една страна, както твърдят встъпилите страни, разпоредби от този вид могат да бъдат обосновани със законния интерес на договарящите страни да защитят важната си инвестиция. От друга страна, при обстоятелствата по конкретното дело, фактът, че Philip Morris, без самата тя да придобие контрол над Rothmans International, понастоящем е в състояние да предотврати придобиването на контрол от страна на трета конкурентна компания, не може сам по себе си да представлява ограничение на конкуренцията.

57. По отношение на възможните последици на въпросните разпоредби, следва да се признае, че Комисията е предприела мерки, насочени към предотвратяване на всякаво подобно въздействие, противоречащо на член 85 от Договора. Philip Morris се е ангажира да информира Комисията за всяка промяна, изменение или допълнение към споразуменията и да нотифицира Комисията в срок от 48 часа, ако трябва да увеличи своето дялово участие в Rothmans International или по някакъв начин да се сдобие с 25 % или повече от общите права на глас в Rothmans International. Philip Morris се е ангажирала също така, в случай че Комисията поиска това след подобна нотификация, да приведе в сила договореност за „разделно управление” по отношение на интересите на Philip Morris и Rothmans International на тютюневия пазар на Общността, така че да запази статуквото за период от три месеца, през който Комисията може да разгледа новата ситуация от гледна точка на членове 85 и 86 от Договора.

58. Вярно е, както жалбоподателите подчертават това, че тези ангажименти не са приложими, ако Philip Morris придобие фактически контрол над Rothmans International без да увеличи правата си на глас, по-специално в случай на отстъпване от страна на Rembrandt на неговите акции на поне 10 независими приобретатели. В такъв случай (който изглежда най-малко вероятен в хипотезата на прехвърляне и който предполага, че Philip Morris се отказва да упражни правата си по смисъла на тези разпоредби), контролът от страна на Philip Morris ще бъде извънредно крехък, доколкото тя няма да има възможност да предотврати последващо съсредоточаване на правото на глас в ръцете на друга компания. Ето защо трябва да се приеме, че посредством поетите от Philip Morris и Rembrandt ангажименти Комисията е засилила собствените си възможности за наблюдение и контрол по такъв начин, че да не се позволи на клаузите от споразуменията, отнасящи се до последващо прехвърляне на дялове от капитала в

Rothmans International, притежавани от договарящите страни, да произведат действие, противно на член 85.

59. От упоменатите по-горе съображения следва, че разглеждането на оплакванията на жалбоподателите, отнасящи се до оценката на разпоредбите на въпросните споразумения, не е доказало, че Комисията погрешно е констатирала, че не са налице антиконкурентна цел или такава последица.

60. Независимо от това, жалбоподателите поддържат също, че дори в случай че, взети поотделно, различните елементи на въпросните споразумения, не трябва да се разглеждат като противоречащи на член 85, параграф 1, е необходимо също така да се разгледа въпросът дали комбинацията от тези различни елементи произвежда антиконкурентно действие.

61. В тази връзка следва да се подчертае, че проучването на въздействието на тези споразумения трябва действително да се основава на оценка на споразуменията като цяло. Жалбоподателите не твърдят, че Комисията е пропуснала да направи такава оценка, но оспорват заключението, до което Комисията е достигнала по този въпрос.

62. Тъй като в случая се касае за комплексна икономическа оценка, следва да се припомни, че в Решението си от 11 юли 1985 г. (Remia, 42/84, Recueil, стр. 2566) Съдът е отсъдил, че въпреки че като правило той извършва цялостна проверка по въпроса дали са изпълнени или не условията за прилагането на член 85, параграф 1, контролът, който той упражнява върху комплексните икономически оценки, направени от Комисията, по необходимост се ограничава до проверка за спазването на процесуалните правила и на тези за мотивировката, както и за материалната достоверност на фактите, за липсата на явна грешка при оценяването и на злоупотреба с власт.

63. По мнението на Съда, представените пред него доказателства не показват никаква явна грешка, що се отнася до оценъчните елементи, съществуващи към момента на приемане на оспорваните решения. Що се отнася до оценката на потенциалното въздействие на въпросните споразумения, следва да се подчертае, от една страна, че Комисията е заявила намерението си да следи отблизо всяко развитие на конкурентната ситуация между страните и, от друга страна, че жалбоподателите могат по всяко време да поискат ново разглеждане на споразуменията, когато бъдат в състояние да представят нови доказателства.

64. Оттук следва, че аргументът, изведен от неправилна преценка на споразуменията като цяло, не може да бъде възприет. Ето защо следва да се отхвърли доводът, отнасящ се до приложението на член 85.

По отношение на приложението на член 86

65. По отношение на член 86 от Договора, след направените по-горе констатации повече не е необходимо да бъде разгледан въпросът за това до каква степен Rothmans International заема господстващо положение в съществена част от общия пазар. За злоупотреба с подобно положение може да се говори само когато въпросното дялово участие се изразява във фактически контрол над другата компания или поне в известно влияние върху нейната търговска политика. Както става ясно от прегледа, отнасящ се

до приложението на член 85, не е установено такова въздействие на споразуменията от 1984 г. Ето защо следва също да се отхвърли и доводът, основаващ се на член 86.

В – По отношение на мотивите на въпросните решения

66. Жалбоподателите изтъкват, че въпросните решения са недействителни, тъй като Комисията не уточнява по какъв начин е достигнала до своето заключение. Те твърдят, че решенията отиват много по-далече от предишни решения на Комисията и определят нови принципи, така че Комисията е длъжна изчерпателно да разясни своите съображения.

67. Жалбоподателите добавят, че Комисията има по-специално задължението изчерпателно да мотивира съображенията си по отношение на онези елементи на споразуменията от 1984 г., които са възпроизведени в споразуменията от 1981 г., тъй като в оспорваните решения тя е променила предишната си позиция по споразуменията от 1981 г., така както е изложено в писмените възражения.

68. Накрая, жалбоподателите поддържат, че въпреки че решенията добавят нови аргументи, които не се съдържат в писмата, изпратени на основание на член 6 от Регламент № 99/63, те не отговарят на някои от бележките, представени от жалбоподателите в отговор на същите писма.

69. Както Съдът неизменно поддържа в своята практика, обхватът на задължението за излагане на мотивите, предвидено в член 190 от Договора, зависи от вида на въпросната мярка и от обстоятелствата, при които тя е приета.

70. В случай на мярка, с която се отхвърля молба на основание на член 3 от Регламент № 17/62, достатъчно е Комисията да изложи причините, поради които тя не е счела за възможно да установи, че е налице нарушение на правилата за конкуренцията. По-специално, Комисията не е длъжна да обясни евентуалните различия във връзка с изложението на възраженията, което представлява подготвителен документ, съдържащ оценки, имащи чисто временен характер и предназначени да определят обхвата на административното производство по отношение на компаниите, срещу които е образувано това производство.

71. Вярно е, че в Решението си от 26 ноември 1975 г. (*Papier peints*, 73/74, *Recueil*, стр. 1491) Съдът уточнява, че когато, в рамките на установена практика на решения, едно решение отива чувствително по-далече от предходните такива, Комисията е длъжна изрично да изложи своите съображения. В конкретния случай оспорваните решения се отнасят до споразумения от вид, който не е бил засяган в предишната административна практика на Комисията; те не установяват нови принципи по отношение на тази практика, но се ограничават основно до преглед на специфични аспекти на въпросните споразумения.

72. По отношение на оплакването, че Комисията е пропуснала да отговори на аргументите на жалбоподателите, следва да се припомни, че в Решението си от 17 януари 1984 г. (*VBVB и VBVB / Комисията*, по обединените дела 43 и 63/82, *Recueil* стр. 19), Съдът подчертава, че въпреки че по силата на член 190 от Договора Комисията е длъжна да изложи фактическата обстановка, на основата на която се приема решението и правната обстановка, която е накарала Комисията да го приеме, тази

разпоредба не изисква от Комисията да обсъди цялата фактическа и правна обстановка, която би могла да бъде обсъдена по време на административното производство.

73. Следователно по конкретния случай е достатъчно Комисията да посочи обстоятелствата и правните съображения, въз основа на които тя счита, че е невъзможно да докаже, че споразуменията от 1984 г. представляват нарушение на правилата за конкуренцията. Разгледани под този ъгъл, спорните решения не могат да се разглеждат като недостатъчно мотивирани.

74. Ето защо този последен довод следва да бъде отхвърлен, а следователно и молбите в тяхната цялост.

По съдебните разноси

75. По силата на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноси, ако е направено такова искане. Тъй като жалбоподателите не са обосנוвали своите твърдения, те следва да бъдат осъдени солидарно да заплатят разноските по делото, включително и на встъпилите страни.

По изложените съображения Съдът реши:

1. Отхвърля жалбите.

2. Осъжда жалбоподателите солидарно да заплатят разноските, включително и на встъпилите страни.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 17 ноември 1985 година.

Подписи